625/01

Den 13. august 2001 blev i sag nr. 53.066:

xxxx xxxxxx xxxxxxxxx
xxxxxx xxxxxxxxx xxxx xxxxx
xxxx xxxxxxxxx x

mod

Finanssektorens
Pensionskasse
Amaliegade 27
1256 København K

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har invalidepension i Finanssektorens Pensionskasse, påstår selskabet pligtig at anerkende, at hun er berettiget til at oppebære invalideydelser fra den 1/5 1991, og at disse skal beregnes som fulde ydelser og ikke som fripoliceydelser.

Selskabet har ydet forsikringsdækning fra den 1/2 1994 med henvisning til, at klagerens erhvervsevne fra dette tidspunkt fandtes nedsat med mindst 2/3. Ydelserne er beregnet som fripoliceydelser med henvisning til, at policen i overensstemmelse med selskabets vedtægt blev omskrevet til fripolice i 1991.

I sagen er fremlagt skrivelse af 18/4 1991 fra selskabet til klageren. Af skrivelsen fremgår bl.a.: ”FSP har modtaget meddelelse om Deres fratrædelse pr. 1. april 1991. Efter FSP’s pensionsregulativs regler anlægges automatisk pr. denne dato en fripolice* i FSP 4 for udtrædelsesgodtgørelsen, der udgør kr. 54.325.
* en fripolice er en bidragsfri dækning med pensionsbeløb indkøbt for udtrædelsesgodtgørelsen. Der beregnes ikke gebyr ved oprettelsen, og der betales ikke afgift.

Deres fripolice i FSP 4 har følgende størrelse pr. fratrædelsesdagen: Årlig alderspension fra det 67. år på kr. 8.861. Invalidepension af samme størrelse. ... Kontant udbetaling kan tidligst ske et år efter fratrædelsen og da kun på nedennævnte betingelser:

1. HVIS DE IKKE STRAKS EFTER FRATRÆDELSEN FÅR ARBEJDE I EN VIRKSOMHED MED PENSIONSKASSE ELLER PENSIONSFORISKRINGSORDNING:

a. Fripoliceordningen kan opretholdes (evt. til det 67. år).
b. Et år efter fratrædelsen kan De vælge at få fripolicen ophævet og værdien udbetalt kontant efter fradrag af statsafgift, hvis De ikke påny er tilmeldt FSP ved ny ansættelse. Erklæring 2 udfyldes og indsendes tidligst et år fra fratrædelsen.
c. Udtrædelsesgodtgørelsen kan overføres til et forsikringsselskab til tegning af en pensionsforsikring med løbende livsvarige ydelser (altså ikke rateforsikring/-pension eller kapitalforsikring/-pension). Policen skal godkendes af FSP og båndlægges et år. Derefter kan forsikringen ophæves, såfremt forsikringsselskabets regler tillader det.

Ved valget mellem a. og c. gør vi opmærksom på, at anlæggelse af fripolice i FSP afdeling 4 sker uden gebyr eller andre afkortninger i den anvendte pensionsformue. Ved kontant udbetaling efter punkt b. skal FSP alene indeholde statsafgift på 40%. ... Vi skal endvidere gøre opmærksom på, at De har mulighed for at fortsætte bidragsbetalingen i FSP afdeling 4 uden afgivelse af helbredsoplysninger. Pensionsbidragets størrelse fastsættes individuelt, men det kan ikke overstige det sidste bidrag, der blev betalt til FSP 1. Hvis De ønsker at fortsætte bidragsbetalingen, hører vi gerne fra Dem snarest muligt. Tilbuddet om fortsættelse af bidragsbetalingen er gældende en måned fra dags dato. Vi beder Dem inden 14 dage fra fratrædelsesdagen returnere Erklæring 1 i udfyldt stand. ..."

Klageren returnerede "Erklæring 1" til selskabet. Af erklæringen fremgår, at klageren efter sin fratrædelse pr. 31/3 1991 stadig var sygemeldt, og at hun ikke havde fået ny arbejdsgiver. Erklæringen blev modtaget i selskabet den 7/5 1991.

Selskabet har i skrivelse af 23/5 2000 til nævnet anført, at: "Klagerens dækning blev følgelig omskrevet til en fripolicedækning."

Den 12/3 1992 modtog klageren underretning om regulering af hendes pensionsbeløb i "FSP afdeling 4", idet der var tilskrevet bonus.

Den 5/9 1993 ansøgte klageren om invalidepension fra selskabet. Med ansøgningen fulgte bl.a. klagerens personlige beretning på 8 A4-sider. Af ansøgningen fremgik, at klageren havde været udsat for en arbejdsulykke den 10/6 1990, og at hun havde søgte offentlig pension. I sagen er fremlagt en hel del speciallægeerklæringer.

Om traumet den 10/6 1990 hedder det i en speciallægeerklæring af 3/3 1992 fra cand.psych. H.S.: "**NEUROPSYKOLIGISK UNDERSØGELSE. Henvisningsårsag**: Kl. har efter et hovedtraume været langvarigt sygemeldt og er opsagt fra sit arbejde. Har nu selv påbegyndt ny uddannelse. Undersøgelsen er ønsket m.h.p. vurdering af organiske/psykiske komponenter i sygebilledet, og m.h.p. stillingtagen til revalideringshjælp og eventuel mest hensigtsmæssige revalideringsform. Anamnesen er baseret på kl.s. egen fremstilling, da der ikke er fremsendt sagsakter eller lægelige oplysninger. ... **Forhistorie**. Feberkramper i 2 års alderen. Senere epilepsi, som sine 2 søskende. Overvejende natlige anfald med trækninger i dele af legemet. Kan ikke præcisere nærmere. Næppe bevidsthedstab. Holdt næsten anfaldsfri med krampebeskyttende medicin. Trappet ud af medicin i 18 års alderen, fortsat ingen anfald. Angiver en god, naturlig opvækst. Ved skolestart konstateret lettere ordblind, modtog ekstraundervisning. Det har altid generet hende at være så mundtligt velformuleret, og ikke kunne udtrykke sig bedre skriftligt. Hun forklarer, at hun af den grund altid har stillet meget store krav til sig selv, villet bevise sine evner trods staveproblemerne. Hun har i skoleforløbet fået mange 13 taller. God realeksamen 1978. Tog HF ca. 1984 med 9,2 i snit. Sparekasseuddannelse 1987 med ligeledes gode karakterer. Før dette prøvet forskellige fag. Pædagogmedhjælp i 1½ år, sygehjælper ½ år, forretning 1 år, kontorvikar nogle måneder. Fuldtidsansat i bank fra 1986 frem til afskedigelse p.gr.a. sygdom pr. 1.4.1991. I adskillige år desuden bijob hos ejendomsmægler, og hun har også læst til merkonom. Hun fortæller, at hun i sit liv har haft to større psykiske chok. Som 25 årig blev hun svigtet af sin ven, og to år senere blev hun gravid med en kæreste, som hun syntes var for umoden til et samliv. Valgte at få abort. Havde det psykisk dårligt i længere tid og søgte psykiatrisk bistand, mest i form af samtaler, da hun ikke har tiltro til piller. Hun syntes, at hun forud for aktuelle var kommet over disse problemer. Dette dukkede dog i nogen grad op igen i forbindelse

med den langvarige passivitet og anden dårligdom efter hovedtraumet. **Hovedtraumet** 10.6.1990 stødte hun under arbejde hos ejendomsmægleren hovedet mod kartoteksskuffe. Ej bevidstløs. Dårlig gennem dagen med jagende hovedsmerter, svimmelhed, kvalme, flimren for øjnene. Søgte læge, rådet til at tage det med ro. Tiltagende symptomer gennem 14 dage, sov meget og blev passet af familien, derpå indlagt FAS-Hillerød. I henvisningssedlen er oplyst normale neurologiske forhold, inklusiv CT-scanning. Efter udskrivelsen gradvis bedring. Genoptog i august sit arbejde, men blev sygemeldt igen efter en uge. Var voldsom træt, havde besvær med læsning og koncentration. I efterforløbet fortsat gradvis bedring så længe hun holdt sig i ro, men forværring ved genoptagelse af aktiviteter. Sygemeldt så længe, at hun blev afskediget fra bank og ejendomsmægler p.gr.a. for mange sygedage. Hun har i kølvandet yderligere slået hovedet to gange. Oktober 1991 mod en dør, da hun gik i badeværelset med svimmelhed og kvalme, og besvimede. Under kortvarig indlæggelse KAS-Gentofte tilset fra nuerolog, som angiveligt intet abnormt fandt. 19. november 1991, hvor hun netop var startet i praktik, løb et barn ind i hende, medførende forværring i grundsymptomer, og hun blev igen sygemeldt. Har fået en aftale om at tage den manglende praktiktid i sin sommerferie. ... **KONKLUSION**. Kl. er en 31 årig kvinde, der efter hovedtraume 6/1990 var langvarigt sygemeldt og mistede sit job. Angivelig ingen neurologiske fund, CT-scanning i.a. Tidligere epilepsi, ordblindhed. Psykiske traumer 4-6 år tilbage med psykiatrisk samtalebehandling. Vurderes nu m.h.p. neuropsykologisk funktion og erhvervsfremtid. Den neuropsykologiske undersøgelse viser en ikke ubetydelig nedsættelse af umiddelbar hukommelsesspændvidde og koncentrationsevnen, ligesom der er lidt hurtig indsættende udtrætning. Der er lettere forstyrrelser i enkelte hukommelses- og tempoprøver, men iøvrigt velbevaret abstraktionsfunktion. Der findes stavevanskeligheder svarende til den oplyste ordblindhed. Forstyrrelserne har et klart organisk præg, og er af en karakter, som hyppigt ses ved lettere hovedtraumer. Kl. fremtræder iøvrigt målbevidst, velgennemtænkt omkring den påbegyndte pædagoguddannelse. Der er en psykisk komponent i enhver organisk tilstand. Hun fortæller meget forståeligt, hvorledes selvtillidsproblemer knyttet til ordblindheden og tidligere psykiske traumer er blevet reaktiveret gennem den lange sygdomsfase, og har adderet til tilstanden. Hun er igang igen, og virker psykisk stabiliseret. De neuropsylogiske forstyrrelser begrunder revalideringsstøtte. Det virker realistisk, at hun med sine præmorbide evner og revalideringsstøtte vil kunne gennemføre studiet. Valg af uddannelse forekommer velbegrundet."

Af erklæring dateret 16/12 1993 fra neuropsykolog cand.psych. H.S. fremgår bl.a.: "*Henvisningsårsag:* Der er ønsket en fornyet neuropsykoligisk undersøgelse med henblik på, om tilstanden kan betragtes som stationær, og om der er indikation for førtidspension. Baggrund. Efter et hovedtraume den 10.6.1990 er kl. langvarigt sygemeldt og blev opsagt fra sit arbejde. I begyndelsen af 1992 forsøgte hun et pædagogstudium, som efter nogle måneder måtte afbrydes. Søger nu førtidspension. ... Konklusion. Kl. er en 32 årig kvinde, der efter hovedtraume 6/1990 var langvarigt sygemeldt og siden mistede sit job. En senere påbegyndt pædagoguddannelse måtte opgives p.gr.a. træthedsgener. Siden er hun ikke kommet i gang, og ønskes nu undersøgt m.h.p. pensionsindikation og om, hvorvidt tilstanden kan betragtes som stationær. Neurologisk har der kun været beskedne objektive fund. CT-scanning i.a. Tidligere har kl. som barn haft epilepsi, og har haft en vis frygt for rucidiv. Hun er ordblind med især staveproblemer, hvilket også har gået hende på i forbindelse med, at hun i øvrigt har været velfungerende. Der har været nogle psykiske traumer i midten af 80'erne, hvor hun gik til psykiater. Ved den neuropsykologiske undersøgelse findes abstraktionsfunktionerne fine, indlærings- og hukommelsesfunktioner i princippet også velbevarede, stedse mindre problemer kan tilskrives udtrætning. Derimod er der betydelig nedsættelse i tempofunktioner på alle niveauer, og der findes abnorm hurtig udtrætning generelt. I sit mønster er tekstbilledet ganske som ved min forrige undersøgelse for snart 2 år siden, og svarer også pænt til de sammenlignelige tests ved psykologisk undersøgelse ved I.O. for snart 2½ år siden (omend tolkningen af resultaterne er forskellige. Forklaringen på dette er bl.a., at denne første testning savner de specifikke neuropsykologiske tests, f.eks. for tempofunktioner, som er ret afgørende i kl.s tilfælde). Der er sket en fremgang i opmærksomheds- og koncentrationsfunktionerne, og en meget klar forværring i tempofunktionerne og den abnorme udtrættelighed er markant tiltaget. Testbilledet er i god overensstemmelse med adfærdspræget. Testbilleder svarer også til hendes klagebillede og de vanskeligheder, hun har mødt i sin rehabilitering. Det vanskelige ligger i de ætiologiske forhold, hvor man især kan pege på 1: misforholdet mellem kl.s. mindre traumer og de markante subjektive gener og 2: det progredierende forløb, hvor følger efter mindre hovedtraumer normalt bedres og stabiliseres indenfor de første år. Følger efter mindre hovedtraumer er et uafklaret og omdiskuteret felt, hvor psykiske og organiske faktorer indgår i et kompliceret samspil. Jeg kan i kl.s. tilfælde ikke give noget klart svar. Da der har været an-

lagt forskellige tolkninger, vil jeg gerne give mine overvejelser til kende - og beklager samtidig, at det kræver lidt plads: Der ses ikke tegn i adfærden eller testbilledet på 'malingering' (bevidst symptomforværring). Der er næppe tale om en hysteriform funktionel reaktion. Testbilledet er internt konsistent og også fra undersøgelse til undersøgelse. Symptomerne viser ikke fluktuation og der er ikke hysteriform appel. Psykolog I.O. har peget på visse psykodynamiske faktorer i tilstanden, og de er uomtvistelig til stede i form af psykiske følger efter tidligere lidelser, der alt i alt kan være medvirkende til at undergrave kl.s belastningstærskel, og medføre en dekompensering som ved f.eks. et mindre hovedtraume. I den forbindelse er dokumenteret en skrøbelig personlighedsstruktur med regressive træk ved Rorschachtestning. Når jeg hælder til, at der er en organisk kerne i sagen (med en i et vist omfang sekundær psykisk dekompensering) skyldes det erfaring med adskillige lignende tilfælde, hvor whiplash-lignende læsioner har kunnet medføre en tilsvarende progredierende forløb. Det karakteristiske har – som i kl.s tilfælde – være beskedne kognitive forstyrrelser og markante forstyrrelser i energiniveau, arousal og tempofunktioner (såkaldt blok 1 funktioner på subcorticalt hjerneniveau). Desværre foreligger der ikke nogen afklaring i den internationale litteratur. På disse præmisser vurderer jeg, at kl.s tilstand er udviklet på baggrund af en organisk læsion, og i et ukendt omfang forværret af psykisk dekompensering, uerkendt af kl. selv. Tilstanden er et klart organisk astenisk præg, og på baggrund af det forværrede forløb gennem nu 3 år skønnes der kun at være små udsigter til bedring. Psykolig I.O. har anbefalet psykoterapeutisk hjælp, og det vil jeg tilslutte mig, ikke udfra nogen forventning om væsentlig bedring, men for at stabilisere og forebygge forværring af psykiske grunde. Det skønnes endvidere, at kl.s funktionsforstyrrelser er så alvorlige, at erhvervsevnen varigt er nedsat ganske betydeligt. Revalideringsforanstaltninger vil næppe kunne bedre dette."

I speciallægeerklæring dateret 21/4 1994 fra specialist i fysiurgi og reumatologi U.J. hedder det bl.a.: "Konklusion: 33-årig kvinde som efter mindre hoved – og muligvis nakketraume – i juni 90 og oktober samt november 91, udvikler et symptombillede, der er foreneligt med et postcommotionelt syndrom og /eller følger efter whiplash-traume. I de følgende snart 4 år har pt været til talrige undersøgelse på hospitaler og hos speciallæger såvel som psykologer. Ingen kliniske undersøgelser har afsløret unormale forhold, men nok en fragil psyke hos en astenisk pt. ... Alle undersøgelsesresultater viser

helt normale forhold. Ved mine egne undersøgelser fra november 93 har det ikke været muligt at foretage en grundigere undersøgelse af pts. nakkeregion pga helt usædvanlige afværgereaktioner, som også er registreret af lægerne ved de kliniske undersøgelser i december 93 på neurokirurgisk amb., KAS Glostrup, og af den aktuelt behandlende fysioterapeut som stort set ikke er i stand til at tilbyde nogen som helst form for behandling i den nævnte region. Da følger efter whiplash-traume tidligt i forløbet har været ventileret af speciallæger i neuromedicin, burde de mange undersøgelser nok have været suppleret med MR-scanning af cervikal columna, da det formentlig er den vigtigste undersøgelse idag til at bekræfte eller afkræfte denne diagnose. Om pt. udelukkende har et postcommotionelt syndrom og/eller følger efter et whiplash-traume, er jeg således ikke i stand til at afgøre. Da der samtidig er et klart misforhold mellem pts. symptomer, hendes umiddelbart normale fremtoningspræg og de normale objektive fund, mener jeg sålede sikke at kunne anbefale FP alene på et somatisk grundlag. Allerede i 1991 blev psykiatrisk vurdering anbefalet og neuromediciner og det vil jeg ligeledes tilslutte mig og anbefale før endelig stilling tages i denne meget komplicerede sag."

Den 14/11 1994 blev klageren tilkendt almindelig førtidspension svarende til en nedsættelse af erhvervsevnen til halvdelen. Klageren ankede afgørelsen, og den 24/3 1997 blev hun tilkendt mellemste førtidspension, idet hendes erhvervsevne fandtes nedsat med omkring 2/3. Ydelserne blev tilkendt med tilbagevirkende kraft til ansøgningstidspunktet den 1/2 1994.

I skrivelse af 18/11 1997 til klageren tilkendte selskabet hende invalidepension med tilbagevirkende kraft fra 1/2 1994.

I skrivelse af 27/4 1999 til selskabet anførte klageren bl.a.: "I forbindelse med min tilskadekomst, skal jeg venligst gøre opmærksom på, at jeg fratrådte min stilling den 1. april 1991 på grund af min tilskadekomst (120 dages reglen). Jeg har siden dette tidspunkt været ude af stand til at være i beskæftigelse i nævneværdigt omfang. Der skulle således ikke være anlagt en fripolice i FSP4, men jeg skulle være berettiget til udbetaling af pension, svarende til 65% af min daværende løn."

Selskabet besvarede klagerens henvendelse i skrivelse af 5/7 1999, og af skrivelsen fremgår bl.a.: "Vi har modtaget dit brev af 27. april 1999, hvori du bestrider, at omskrivningen i 1991 af din pension til fripolice var berettiget. Du mener derfor, at du har krav på invalidepension efter din dækning før omskrivningen. Omskrivningen til fripolice blev foretaget i overensstemmelse med pensionsregulativet, jf. regulativet for afdeling B1 § 14 (dagældende regulativ afdeling B1 § 15). Omskrivningen til fripolice er derfor korrekt foretaget. Finanssektorens Pensionskasse har samtidigt revurderet, hvornår din erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3 jf. Pensionsregulativet for afdeling B1 § 18, stk. 1 og afdeling B4 § 10, stk. 1. Ved den tilsvarende vurdering er du af det offentlige blevet tilkendt mellemste førtidspension med virkning fra den 1. februar 1994. Vi har endvidere lagt vægt på, at du har været tilmeldt arbejdsformidlingen fra august 1992 til juni 1993, hvor du har modtaget arbejdsløshedsunderstøttelse. Du har i denne periode således stået til rådighed for arbejdsmarkedet. Finanssektorens Pensionskasse har på baggrund af disse omstændigheder vurderet, at erhvervsevnetabet på 2/3 ikke var indtrådt før omskrivningen til fripolice. Da erhvervsevnetabet på mindst 2/3 efter vores vurdering således først indtrådte efter omskrivningen til fripolice, er du kun berettiget til dækning ifølge din fripolice. Ovenstående afgørelse kan indbringes for Ankenævnet for Forsikring. Når Ankenævnet har truffet en afgørelse, eller hvis Ankenævnet afviser behandling af sagen, kan sagen indbringes for domstolene. I stedet for indbringelse for Ankenævnet for Forsikring kan sagen indbringes for domstolene eller en voldgiftsret. Voldgiftsrettens kendelse er endelig og kan ikke indbringes for domstolene. Dit krav bortfalder, hvis du ikke indbringer sagen for Ankenævnet for Forsikring, domstolene eller voldgiftsret inden 6 måneder efter modtagelsen af dette brev, jf. Vedtægten § 20."

Klageren antog herefter advokat, som har ført yderligere korrespondance med selskabet.

I klageskrivelsen til nævnet har klagerens daværende advokat gjort gældende, at klageren allerede inden omskrivningen til fripolice var berettiget til pension, idet hendes erhvervsevne allerede på dette tidspunkt var nedsat med 2/3.

Selskabets advokat har i skrivelse af 23/5 2000 til nævnet fastholdt, at klagerens police blev omskrevet til fripolice tilbage i 1991, hvor klageren fratrådte sin daværende stilling.

Af skrivelsen fremgår endvidere: "Hertil kommer, at det gøres gældende, at det ikke på nogen måde er dokumenteret, at klagerens erhvervsevne forud for februar 1994 var nedsat med mindst 2/3. Til sagen er indhentet en omfattende lægelig dokumentation m.v., der strækker sig over perioden 1991 til 1997. I samtlige de erklæringer, der er afgivet i de første år efter ulykkestilfældet er der enighed om, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat med mindst 2/3. Generelt anses klageren for at kunne fortsætte med/ vende tilbage til en erhvervskarriere. ... Ingen af disse involverede læger eller psykologer vurderer, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mere end 2/3! Jeg finder det på den baggrund hævet over enhver rimelig tvivl, at klagerens generelle erhvervsevne ikke var nedsat med minimum 2/3 ved hendes fratræden. Erhvervsevnen er gradvist forværret i årene derefter, for i løbet af 1994 at være faldet til under 1/3 - således som blandt andet statueret ved pensionstilkendelsen. Dette stemmer videre med det forhold, at klageren aktivt søgte at gennemføre uddannelsen som pædagog, og først opgav denne - efter det tredje hovedtraume, samt at klageren har været tilmeldt Arbejdsformidlingen som ledig - og derved som værende til rådighed for arbejdsmarkedet - i perioden august 1992 til juni 1993. ... Det bemærkes i den forbindelse, at de fremlagte lægelige erklæringer m.v. ikke specifikt forholder sig til, hvilke indvirkning de to yderligere traumer klageren kom ud for i 1991 efter at være fratrådt sin stilling, og efter at dækningen var omskrevet til fripolicedækning, hvor klageren henholdsvis besvimede og faldt i badeværelset og hvor klageren blev ramt i hovedet af et barn, der sprang ned fra en bænk, har haft på det samlede sygdomsbillede. ... Som anført meddelte FSP ved brev af 18. november 1997 klageren, at hun var bevilget invalidepension med dækning fra den 1. februar 1997. (Nævnet lægger til grund, at den rigtige dato er 18. februar 1994.) Først ved brev af 27. april 1999 reagerede klageren på dette brev, idet hun meddelte, at hun ikke kunne acceptere, at hendes dækning i 1991 var omskrevet til fripolicer. Ved brev af 5. juli 1999 redegjorde FSP som ovenfor anført for baggrunden for den foretagne omskrivning og fastholdt på dette grundlag denne. I brevet blev endvidere følgende klagevejledning givet:

'*Ovenstående afgørelse kan indbringes for Ankenævnet for Forsikring. Når Ankenævnet har truffet en afgørelse, eller hvis Ankenævnet afviser behandling af sagen, kan sagen indbringes for domstolene. I stedet for indbringelse for Ankenævnet for Forsikring kan sagen indbringes for domstolene eller en voldgiftsret. Voldgiftsrettens kendelse er endelig og kan ikke indbringes for domstolene. Dit krav bortfalder, hvis du ikke indbringer sa-*

gen for Ankenævnet for Forsikring, domstolene eller Voldgiftsretten inden 6 måneder efter modtagelsen af dette brev, jfr. Vedtægten 20. '…

Klageren, der fra et meget tidligt stade i sagen har været repræsenteret af advokat, indbragte ved brev af 2. maj 2000 - knap 10 måneder efter modtagelsen af brevet med angivelse af forældelsesfristen på 6 måneder - sagen for Ankenævnet for Forsikring. På den baggrund gøres det gældende, at klagerens eventuelle krav er uigenkaldeligt bortfaldet den 6. januar 2000. Alternativt gøres det gældende, at klagerens krav på dækning er forældet efter bestemmelsen i forsikringsaftalelovens 29, første led, senest med udgangen af 1999. Klageren er ved pensionskassens brev af 18. november 1997 gjort umiskendeligt klart, hvad hendes krav er. Klageren har således fra dette tidspunkt været bekendt med, at hun havde eller kunne have et krav mod pensionskassen og at dette krav var forfaldent. Klageren har ikke opnået FSP's anerkendelse af skylden og har ikke foretaget retsskridt inden udgangen af 1999. Derfor er kravet forældet."

Klagerens nye advokat har til det af selskabet anførte bemærket, at forsikringsbegivenheden er den skade, som fandt sted den 10/6 1990, og at den omstændighed, at forsikringen siden blev omskrevet til fripolice således ikke har relevans i relation til ydelsernes størrelse. Det er herudover advokatens anbringende, at omskrivningen til fripolice tilbage i 1991 er et resultat af dårlig rådgivning, og at klageren ikke reelt blev oplyst om konsekvenserne af omskrivningen. Endelig hedder det i skrivelsen: "I relation til advokat J. bemærkninger i dennes skrivelse af den 23. maj 2000, side 4, er det noget vanskeligt at se, hvad man ønsker, at den skadelidte skulle have gjort på dette tidspunkt, hvor hun jo netop var sygemeldt på grund af skaden, og da naturligvis meget gerne ville vende tilbage til arbejdsmarkedet på den ene eller anden måde, eventuelt efter revalidering. Hvad mener FSP, at hun burde have gjort på dette tidspunkt, i stedet for det hun gjorde, når det tilsyneladende ikke er FSP's opfattelse, at FSP skal gøre noget for at vurdere, om erhvervsevnen er nedsat midlertidigt eller varigt, andet end at forsøge at få forsikringstageren til at ændre sine policeforhold med mulig betydelig skadevirkning for forsikringstageren til følge? For så vidt angår den kortvarige periode, hvor skadelidte var tilknyttet Arbejdsformidlingen bemærkes, at henvendelsen til Arbejdsformidlingen skete på initiativ fra kommunens side, idet kommunen ikke kunne genplacere skadelidte. Igen er det vanskeligt at se, hvad skadelidte skulle have gjort andet end at følge kommunens råd, endsige hvad skadelidte skulle have gjort i relation til FSP. Vedrørende forældelse:

Som det fremgår af advokat G.'s klageskrivelse af den 2. maj 2000, blev der efter FSP's skrivelse af den 5. juli 1999, hvori 6 måneders klagevejledning er gengivet, fortsat korresponderet mellem parterne. Det fremgår af FSP's skrivelse af den 20. december 1999, at FSP vil afgøre, om der er grund for en ny vurdering. Først ved skrivelse af den 31. januar 2000 meddeler FSP, at man ikke vil revurdere sagen. Det er derfor min opfattelse, at afgørelsen ikke kan være forældet, idet det jo ville være meningsløst at indbringe sagen for Ankenævnet, når der fortsat ikke var truffet nogen endelig afgørelse."

Selskabets advokat har i skrivelse af 9/8 2000 til nævnet anført: "Indledningsvis bemærkes, at forsikringsaftalelovens 120 ikke finder anvendelse på invaliderentedækninger, som den der er genstand for nærværende tvist. Dette er fastslået i praksis, blandt andet ved Ankenævnet for Forsikrings kendelse nr. 41.132. Det er således uden betydning for klagerens eventuelle berettigelse til invalidepension, hvad der er **årsagen** til hendes erhvervsudygtighed. Således som pensionsregulativet er formuleret, er 'forsikringsbetingelsen' nedsættelsen af klagerens erhvervsevne i erstatningsberettigende grad. Dette er blandt andet fastslået ved Ankenævnet for Forsikrings kendelser 40.378, 50.193 og 52.107. For at klager derfor kan være omfattet af den oprindelige fulde dækning, skal forsikringsbegivenheden være indtrådt i forsikringstiden. Det er, som gennemgået i mit brev af 23. maj 2000 til nævnet, ikke tilfældet. Forsikringsbegivenheden – altså nedsættelsen af klagerens erhvervsevne til under 1/3 – indtræder, jf. pensionskendelsen først i 1994. På det tidspunkt var klagerens dækning omskrevet til fripolice. Klageren er derfor alene berettiget til fripolicedækning. Som ligeledes gennemgået i mit brev af 23. maj 2000, er omskrivningen til fripolice sket helt i overensstemmelse med det vedtagne pensionsregulativ. En sådan omskrivning er en naturlig følge af, at indbetalingen i forsikringsdækningen ophører. Klagerens dækning adskiller sig på dette punkt ikke fra enhver anden forsikringsdækning. Omskrivningen er således helt i overensstemmelse med bestemmelsen i forsikringsaftalelovens § 98, jf. § 101. … Endelig bemærkes, for så vidt angår forældelsen, at indklagede i bilag J meget klart og tydeligt angav forældelsesfristen samt anvist en vej til at afbryde denne forældelse. At klageren og klagerens advokat **vælger** at undlade den anviste klagegang, kan ikke lægges indklagede til last."

Af vedtægt og pensionsregulativer for FSP fremgår bl.a.: "**Fratrædelse før pensionering** … Ved anden fratrædelse før pensionering beregnes en udtrædelsesgodtgørelse pr. fratrædelsesdagen, og samtidig anlægges straks en fripolicedækning i afdeling 4, medmindre pensionskassen forinden har modtaget bindende meddelelse om anden anvendelse af udtrædelsesgodtgørelsen. Fripolicedækningen i afdeling 4 opretholdes, indtil bindende meddelelse om anden anvendelse af udtrædelsesgodtgørelsen måtte blive modtaget af pensionskassen. … **Invalidepension § 10.** Ret til invalidepension foreligger fra den 1. i måneden efter, at et medlem er fratrådt pensionsberettigende stilling inden det 67. år, og så længe erhvervsevnen er nedsat til en tredjedel eller derunder inden det 67. år, hvad enten dette skyldes sygdom eller ulykke. Forringelsen af erhvervsevnen vurderes endeligt af bestyrelsen."

Nævnets flertal udtaler:
Der findes ikke efter de foreliggende oplysninger tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at pensionskassen burde have iværksat rådgivning af klageren i forbindelse med dennes meddelelse om, at hun fortsat var sygemeldt efter sin fratrædelse, og hvor der skete omskrivning til fripolice. Nævnet har i denne forbindelse lagt vægt på, at det må anses for usikkert, om klageren ville have fortsat bidragsbetalingen, selv om hun havde modtaget mere intensiv rådgivning om sine valgmuligheder, idet hendes erhvervsevneprognose på daværende tidspunkt trods alt så lysere ud.

Det findes ikke godtgjort, at klagerens erhvervsevne har været nedsat med mindst 2/3 fra et tidligere tidspunkt end 1/2 1994, hvor selskabet har tilkendt klageren invalidepension. Et sådant krav ville i øvrigt have været forældet.

Derfor

b e s t e m m e s:

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen